

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سند

نظرات استدلالی

طرح اصلاح تبصره‌های (۶) و (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (مرحله دوم)

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۴۱

تاریخ: ۱۴۰۳/۰۷/۰۸

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح تبصره‌های (۶) و (۱۳) قانون
بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (مرحله دوم)

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۵/۲

کد ترازش: ۶۰۳۲۰۴۱

۱۴۰۳/۰۷/۰۸

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۳/۵/۱۷

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

طرح اصلاح تبصره‌های (۶) و (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (مرحله دوم)

درباره‌ی مصوبه

طرح یک‌فوریتی «اصلاح تبصره‌های (۶) و (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور» که ابتدا طرح «اصلاح برخی احکام مالیاتی جهت تسهیل فعالیت‌های اقتصادی کشور در سال جهش تولید با مشارکت مردم» نام داشت، پس از اعلام وصول جهت طی مراحل قانونی به هیئت‌رئیس‌هی مجلس تقدیم شد. طرح مذکور در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۲/۲۶ صحن علنی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و برای طی مراحل قانونی مقرر در اصل (۹۴) قانون اساسی، به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۳/۱۶، برخی از مفاد آن را واجد ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

سپس مجلس شورای اسلامی در راستای تأمین نظر شورای نگهبان، در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۵/۲ اصلاحاتی را در مصوبه اعمال کرد و مصوبه‌ی اصلاحی را در قالب نامه‌ی شماره ۳۱/۲۵۰۳۸ مورخ ۱۴۰۳/۵/۸ به شورای نگهبان ارسال کرد. شورا پس از بررسی مصوبه‌ی اعاده‌شده در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۵/۱۷، مفاد آن را مغایر با قانون اساسی و موازین شرع تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را به موجب نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۳۱۷۷ مورخ ۱۴۰۳/۵/۱۷ به مجلس شورای اسلامی ارسال کرد.

نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص طرح اصلاح تبصره‌های (۶) و (۱۳) قانون

بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور (مرحله دوم)

ماده واحده-

الف- ...

[بند (ب) مصوبه به شرح زیر اصلاح می‌شود:]

ب- در بند «ب» تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور^۱ قبل از عبارت «مکلفند» عبارت «به استثنای شرکت‌های زیان‌ده، دارای زیان انباشته و سر به سر مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون و شرکت‌هایی که یک درصد (۱٪) هزینه آنها بیش از کل سود آنها بر مبنای ارقام مندرج در پیوست شماره (۳) این قانون است» و بعد از عبارت «برای فعالیت‌های یادشده واریز نماید.» عبارت «اعتبارات مربوط به مصارف موضوع این حکم، متناسب با میزان وصول اختصاص می‌یابد.» اضافه می‌شود.

---

۱. بند (ب) تبصره (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور مصوب ۱۴۰۲/۱۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی: «ب- در راستای ارتقای اخلاق و فرهنگ اسلامی و همچنین ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، حمایت از تحکیم خانواده و جمعیت و رفع موانع رشد و شکوفایی بانوان، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مندرج در این قانون مکلفند یک درصد (۱٪) از هزینه‌های خود را به استثنای هزینه‌های سود و جریمه‌های بانکی و بیمه با رعایت موازین شرعی برای هم‌افزایی و ارتقای فعالیت‌ها و تولیدات فرهنگی، هنری و ورزشی از قبیل موضوعات قرآنی، ازدواج و خانواده، جوانی جمعیت، توانمندسازی بانوان و آسیب‌زدایی از زنان و خانواده، به حساب خاصی نزد خزانه‌داری کل کشور واریز نمایند تا مطابق جداول تفصیلی موضوع بخش دوم لایحه بودجه صرف اهداف فوق شود. پنجاه درصد (۵۰٪) اعتبارات مزبور صرف برنامه‌ها و فعالیت‌های ستاد ملی جمعیت، اعتکاف، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اردوهای زیارتی و راهیان نور و پیشرفت، اردوهای جهادی، گردهمایی‌ها، یادواره‌ها و گلزارهای شهدا، طرح مسجدمحوری، کمک به مساجد، حلقه‌های میانی، گروه‌ها و مجامع تخصصی مردمی، نمایشی، مطبوعاتی، رسانه‌ای نوین، نشر و کتاب، ترویج فرهنگ کتابخوانی و تولید محتوای فرهنگی فاخر فارسی در فضای مجازی، گردشگری، توسعه و آموزش سواد رسانه‌ای شود. در صورت استتکاف دستگاه‌های مشمول این بند، خزانه‌داری کل کشور مکلف است به صورت سه‌ماهه از سرجمع اعتبارات مذکور برداشت و به حساب فوق‌الذکر برای فعالیت‌های یادشده واریز نماید. ...»

■ دیدگاه ابهام

به موجب حکم بند (ب) تبصره (۱۳) قانون بودجه ۱۴۰۳، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت مکلف به پرداخت (۱) درصد از هزینه‌های خود به حساب خزانه کل کشور جهت ارتقای فعالیت‌های فرهنگی و ... شده‌اند. حکم بند (ب) سابق ماده واحده، به دنبال مستثنی کردن شرکت‌های زیان‌ده، دارای زیان‌انباشته و سربه‌سر و نیز شرکت‌هایی که رقم فوق بیش از کل سود آنها می‌شود، از حکم قانون بودجه بود. در مرحله‌ی قبل با توجه به اینکه مشخص نبود وضعیت منابع درآمدی و هزینه‌ای مرتبط با این تبصره در قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور چگونه خواهد بود، با ابهام شورای نگهبان مواجه شد. چه اینکه مبلغ مورد نظر از این محل، معادل (۳۶) هزار میلیارد تومان تخمین زده شده است که به موجب ردیف شماره (۱۳۰۴۲۶) جدول شماره (۵) قانون بودجه ۱۴۰۳ کل کشور به عنوان درآمدهای دولت از این محل پیش‌بینی و در ذیل درآمد اختصاصی هر دستگاه نیز به عنوان ردیف هزینه‌ای مرتبط پیش‌بینی شده است و تقسیم آن به‌طور تفصیلی مابین دستگاه‌های اجرایی در جدول شماره (۱۲) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور ذکر شده است. اکنون در مصوبه‌ی حاضر مجلس شورای اسلامی در مقام رفع ابهام، عبارت «اعتبارات مربوط به مصارف موضوع این حکم، متناسب با میزان وصولی اختصاص می‌یابد» را به حکم سابق اضافه کرده است، اما با وجود اصلاح مزبور، ابهام سابق شورا به قوت خود باقی است؛ توضیح آنکه در مرحله اجرای عملیاتی بودجه، مصرف اعتبارات موضوع احکام مختلف (به جز برخی احکام هزینه‌ای جاری) متناسب با میزان وصولی منابع درآمدی مرتبط با آنها، امری طبیعی است و نیازی به تأکید قانون‌گذار ندارد. بنابراین عبارت اضافه‌شده، حکم خاصی در مورد تغییرات منابع درآمدی و هزینه‌ای موضوع بند (ب) تبصره (۱۳) مقرر نکرده و ابهام مرحله‌ی قبل شورا در این خصوص باقی است.

■ دیدگاه عدم ابهام

تصویب قانون بودجه، اساساً مبتنی بر «تخمین» منابع درآمدی و هزینه‌ای دولت است. حال با توجه به اینکه مطابق حکم بند (ب) ماده واحده، جداول قانون بودجه تغییری نکرده و صرفاً حکم بند (ب) تبصره (۱۳) تغییر داشته است، می‌توان به این نتیجه رسید که مجلس

شورای اسلامی اقدام به اصلاح تخمین قبلی خود در این خصوص کرده است. به بیان دیگر، قانون‌گذار در مقام بررسی کارشناسی به این جمع‌بندی رسیده است که مبلغ (۳۶) هزار میلیارد تومان مذکور در ردیف شماره (۱۳۰۴۲۶) جدول شماره (۵) قانون بودجه ۱۴۰۳ کل کشور، با استثناء کردن برخی از شرکت‌ها نیز محقق خواهد شد. علاوه بر این موضوع، تکلیف شرکت‌های زیان‌ده، دارای زیان انباشته و سربه‌سر به پرداخت (۱) درصد از هزینه‌های خود به حساب خزانه‌داری کل کشور جهت ارتقای فعالیت‌های فرهنگی و... غیرمنطقی به نظر می‌رسد و قاعدتاً مقصود مقنن از ابتدا نیز عدم اخذ (۱) درصد مذکور از این‌گونه شرکت‌ها بوده است. بنابراین حکم مذکور در بند (ب) ماده واحده فاقد ابهام است.

▪ نظر شورای نگهبان

بند (ب) ماده واحده، با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح اصلاح تبصره‌های (۶) و (۱۳) قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دیپارخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان